

**Linköpings kommun
Finansrapport 2018**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommentar finansåret 2018	3
Utsikter för 2019.....	4
Sammanfattning 2018-12-31	5
Marknadskommentar.....	6
Koncernen.....	8
Likviditet.....	8
Koncernens lån och borgensåtaganden.....	8
Kommuninvest.....	8
Koncernens finansforum	9
Kommunen.....	9
Borgensåtagande	9
Likviditet, betalningsberedskap och lånefaciliteter.....	10
Kommunens finansnetto 2018	10
Kommunens lån och tillgängliga lånefaciliteter.....	11
Kommunens placeringar.....	11
Långsiktiga placeringar	11
Pensionsmedelsplaceringar	13
Placering av koncernvalutakontots likviditet	14
Övriga obligationsplaceringar.....	15
Derivat och ränteswappar	15
Valutaexponering.....	15
Ordlista.....	16

Kommentar finansåret 2018

Finansåret 2018

Året präglades av centralbankernas räntehöjningar, oro för handelskrig mellan USA och Kina, Italiens budgetkris, amerikanska sanktioner mot Iran och oro för det politiska läget mellan USA och Nordkorea. Därtill kommer BREXIT-förhandlingarna.

Efter en snabb uppgång i globala räntor i början av året bröts trenden i februari och oro för handelskrig och politiska spänningar fick långa räntor att falla, huvudsakligen statsobligationer. Priserna på företagsobligationer sjönk under året och räntan, relativt statspapper ökade.

2018 blev det totalt sett det svagaste året för aktier sedan 2008. Svenska börsen sjönk med 4,4 procent. I New York föll börsen med 6,2 procent och kurserna för Europas största bolag föll med 10,9 procent.

Finansnetto och resultat finansiella placeringar

Finansnettot, inklusive finansiella kostnader för pensionsskulden, uppgår till plus 470 miljoner kronor, 191 miljoner kronor högre än vad som var budgeterat. 409 miljoner kronor kommer från placeringar i obligationer och fonder. Resterade del är huvudsakligen koncerninterna intäkter som borgensavgifter, utdelning från Stadshus AB och bo-sociala medel från Stångåstaden AB.

Under 2018 har extra vinster realiserats i den långsiktiga placeringsportföljen. Syftet var att täcka uttag om 210 miljoner kronor (avser finansiering av flygplatsinvestering). Rensat för den extraordinära intäkten så uppvisar finansnettot en mindre avvikelse om -19 miljoner kronor. Avvikelsen beror delvis på att borgensavgifter blev något lägre än budgeterat. Kommunkoncernens marknadsprogram för upplåning med kommunal borgen blev aktiverat senare än vad som var planerat. All nyupplåning och refinansiering av gamla lån sker nu med kommunal borgen.

En andra förklaring till avvikelsen är den tillfälliga nedskrivning av finansiella tillgångar som gjordes i slutet på året och som i sin tur kan relateras till det stora börsfallet i slutet av december. När detta skrivs, tidigt i februari, har marknaderna hämtat sig. Hade bokslut istället gjorts till exempel i mitten på januari 2019 hade inga nedskrivningar behövt göras.

Avkastningen i placeringsportföljerna

Den långsiktiga placeringsportföljen har för helåret avkastat minus 1,5 procent och pensionsmedelsportföljen minus 1,7 procent, övriga placeringar i princip oförändrade. Placeringarna har totalt sett under 2018 underpresterat jämfört med kommunens valda jämförelseindex. Avvikelsen i sig är inget som oroar då en väsentlig del beror på att räntan på statsobligationer har fallit under året, kursen har ökat i just dessa obligationer inte i räntepapper generellt.

Kommunens placeringar i obligationer och räntefonder jämförs med ett index, en tänkt portfölj, med statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer. Dessa tillgångsslag har under hela 2018 handlas till negativa räntor. Negativ ränta betyder att om man köper dessa obligationer och behåller dessa till förfall så får man tillbaka mindre pengar än vad man har investerat.

Kommunen investerar inte i långa obligationer som genererar negativ ränta. Kommunen spekulerar heller inte i kortfristiga värdeförändringar och har därför inte kunnat kapitalisera på nedgången i ränta i just detta segment, statsobligationer.

Räntenedgången gäller inte alla obligationer, räntan på företagsobligationer har relativt statsobligationer stigit och värdet på dessa har sjunkit. Kommunens korta räntebindningstid i placeringsportföljerna har i detta fall gynnat portföljerna avkastningsmässigt.

En annan förklaringspost till avvikelsen är att kommunens placeringar i specialfonder/hedgefonder har underpresterat mot valt index (avkastningsmål motsvarande statsskuldväxlar +2 procent) Fonderna har haft positiv korrelation mot aktiemarknaden. Det betyder att när börsen har fallit så har också specialfonderna sjunkit i värde, men inte lika mycket. Placeringarna är tänkta att vara helt o-korrelerade mot både räntemarknaden och aktiemarknaden. En utvärdering av specialfonderna/hedgefonderna planeras till kvartal ett och två 2019.

Kommunens och koncernens lån och kommunens borgensåtagande

Kommunen har under en längre tid haft god ekonomi och inte behövt låna till vare sig drift eller investeringar. En bidragande orsak är att merparten av koncernens investeringsvolym tas av koncernbolagen. Bolagen har tillsammans en bruttoskuldsättning på totalt 18 183 miljoner kronor varav 1 089 miljoner kronor är förmedlat inom Stadshuskoncernen. Nettoskuldsättningen är 17 094 miljoner kronor (2017, 15 583 miljoner kronor).

Kommunens borgensåtagande (för koncernbolagens skuld) uppgår till 15 875 miljoner kronor. I samband med en internbanksutredning som gjordes 2016/2017 beslöts att all upplåning i koncernbolagen ska ske med borgen från kommunen. Omfattningen av borgensåtagandet kommer därför fortsätta att stiga för att långsiktigt motsvara koncernbolagens samlade upplåning.

Kommunens och kommunkoncernens likviditet

Kommunens likviditet är väl anpassad till rådande ränteläge där kommunkoncernen betalar en avgift för bankkontotillhavande. Likviditeten på aggregerad koncernnivå bedöms vara tillfredställande för närvarande. Kommunens kassa uppgår vid årsskiftet till 56 miljoner kronor (2017, 55 miljoner kronor). Detta efter att 210 miljoner kronor tillförts kassan från långsiktiga placeringar och 14 miljoner kronor tillförts från pensionsmedelsportföljen. Det bör noteras att det finns en långsiktig trend med stadigt minskande likviditet.

Koncernens aggregerade likviditet uppgick 636 miljoner kronor vid årsskiftet av dessa var 434 miljoner kronor placerade i korta räntebärande instrument, till exempel räntefonder med kort räntebindningstid.

Utsikter för 2019

Omvärlden

Handelskrig mellan USA och Kina, BREXIT, osäker politik mellan USA och Nordkorea med mera kommer att fortsätta påverka finansmarknaderna i betydande grad också 2019. Centralbankerna kommer också fortsätta att vara i fokus samtidigt som marknaden kommer att hålla ett öga på konjunkturindikatorer som under hösten har indikerat en avmattning i konjunkturen. Den ökade volatiliteten, det vill säga ökade kursrörelser i finansiella instrument, kan förväntas bestå och också öka från tid till annan.

När detta skrivs, i början på februari 2019, har världens börser stigit kraftigt och kommunens placeringsportföljer har uppnått en stor del av, eller hela årsavkastningen redan i slutet av januari. Detta är en ren konsekvens av hur de finansiella marknaderna snabbt reagerar på, och omvärderar, ny information. Vi förväntar oss betydande upp- och nedgångar under året och vi kan i dagsläget inte, med god träffsäkerhet, prognostisera utfallet för kalenderåret 2019.

Redovisningsregler

Nya redovisningsregler har införts den första januari 2019. Reglerna innebär att finansiella tillgångar ska marknadsvärderas och värderingsförändringen ska påverka bokfört resultat. Det betyder att finansnettot kommer att samvariera med utvecklingen på finansmarknaderna i betydligt större utsträckning än tidigare. Prognoser kommer att bli svåra att göra, däremot är det möjligt att jobba med scenarioanalyser. Ett förväntat utfall kan tas fram genom att vissa antaganden om utveckling av börskurser, räntor och korrelationer mellan tillgångsslagen görs. Det angreppsättet ska inte förväxlas med prognoser som mer bygger på känd kunskap om mönster för intäkter och kostnader.

Utredningar och analyser 2019

Det finns ett antal analyser som behöver göras under 2019, till exempel utredning om pensionsskulden, portföljoptimeringsanalyser för både för den långsiktiga placeringsportföljen och för pensionsmedelsportföljen.

Den taktiska delen av portföljförvaltningen behöver också analyseras och utvärderas. Det vill säga utvärdering av enskilda placeringar i respektive tillgångsslag. Behöver vi byta ut några aktiefonder för andra alternativ till exempel. Vi ser 2018 att det är av stor betydelse för resultatet vilka fonder som kommunen investerar i

Vi avser också att göra en genomlysning av kommunens finansiella exponering mot kontroversiella sektorer som fossila bränslen, alkohol, tobak etcetera.

Ett annat viktigt område är likviditeten. Vi behöver utveckla ett träffsäkert prognosverktyg för estimat av kommunens likviditet. Vi behöver också definiera kommuns roll i säkerställande av koncernbolagens behov av likviditet till exempel kontokrediter och så kallade ”back upp faciliteter”.

Sammanfattning 2018-12-31

Likviditet

Likviditeten är för närvarande tillfredställande, både för kommunen och koncernen. Men om korta marknadsröntorna stiger behöver strategin för likviditeten omprövas.

Likviditet Belopp mnkr	2018-12-31 Bankkonto	2018-12-31 Outnyttjad kredit	2017-12-31 Bankkonto	2017-12-31 Outnyttjad kredit
Kommunens likviditet	56	500	55	500 ¹
Koncernens likviditet*	203*	900	367	900

*Exklusive likviditetsplaceringar cirka 434 miljoner kronor

Lån och borgensåtaganden

Lån och borgensåtagande ökade under 2018 men omfattningen har god marginal till den beslutade lånen och borgensramen.

Lån och borgen Belopp mnkr	2018-12-31	2017-12-31	Förändring
Koncernens lån ²	17 094	15 583	1 512
Kommunens borgensåtagande	15 875	8 589	7 286
Lån och borgensram	19 568	19 611	-43

Marknadsvärden placeringar

Efter uttag om 210 miljoner kronor från långsiktiga placeringar och 14 miljoner kronor från pensionsmedelsplaceringar är marknadsvärdena lägre 2018 än 2017. Notera att marknadsvärde per 2018-12-31 ska ses som en ögonblicksbild. I januari steg priser på aktier och flera av kommunens fondplaceringar visade god, positiv, avkastning.

Marknadsvärden placeringsportföljerna Belopp mnkr	2018-12-31	2017-12-31	Förändring	Kommentar
Långsiktiga placeringar	6 781	7 099	-299	Uttag 210 mnkr
Pensionsmedelsplaceringar	1 680	1 723	-43	Uttag 14 mnkr
Övriga obligationsplaceringar	215	216	-1	
Placering av koncernkontolikviditet	439	442	-4	

Avstämning mot riktlinjer

- Samtliga placeringstransaktioner under 2018 har granskats av Back Office
- Placeringsportföljernas tillgångsfördelning följer kommunstyrelsens beslutade minimi- och maximinivåer, det kontrolleras av Back Office
- Samtliga affärer utförda under delegation har rapporterats till kommunstyrelsen

¹ Kommunens kredit ingår i koncernvalutakontots kredit, 900 miljoner kronor

² Nettoskuldssättning exklusive 1 089 miljoner kronor förmedlat inom Stadshuskoncernen

Marknadskommentar

Riksbanken

Riksbankens beslut den 20:e december att höja styrräntan från minus 0,50 procent till minus 0,25 procent. Riksbanken prognostiserar nästa höjning under andra halvåret 2019.

Styrräntan, riksbankens estimat från den 20 december 2018

Riksbanken reporänta, Kvartalsmedelvärden %	2018 kvartal 3	2018 kvartal 4	2019 kvartal 4	2020 kvartal 4	2021 Kvartal 4
Reporäntan	-0,50	-0,50 (-0,50)	-0,02 (0,09)	0,48 (0,66)	0,98 (1,23)

Anm. Bedömningen i den penningpolitiska rapporten i oktober 2018 inom parentes. Källa Riksbanken

Riksbanken följer den Europeiska centralbankens aktiviteter noga och finansmarknaden ser höstens nedgång i ekonomiska indikatorer, till exempel inköpschefsindexet, som orosmoment. Långt ifrån alla är säkra på att styrräntan kommer att höjas i den takt som Riksbanken själv estimerar.

Riksbanken poängterar att en styrränta på minus 0,25 procent ska anses som expansiv och konjunktur-stödjande. Man anser också att konjunkturen fortfarande är stark även om BNP-tillväxten och inflationen blivit svagare än väntat. Man noterar också att sysselsättningsgraden är historiskt hög, att företagen rapporterar arbetskraftsbrist och att kostnadstrycket stiger.

ECB och FED

ECB

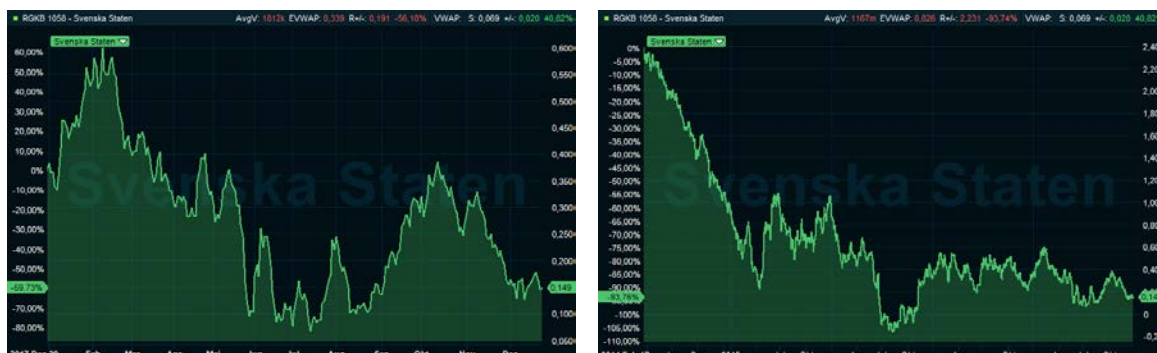
Den Europeiska centralbanken, ECB, aviserade i december ett slut på perioden med extraordinära åtgärder, det vill säga köp av obligationer. Inlåningsräntan i ECB är för närvarande minus 0,40 procent och bedöms ligga kvar åtminstone över sommaren 2019. Marginalräntan för att låna i ECB är 0,00 procent.

FED

Federal Reserve (System), den amerikanska centralbanken, ligger långt före den europeiska centralbanken och höjde räntan fyra gånger under 2018. Räntehöjningseran inleddes redan 2015 med en höjning, 2016 en höjning och 2017 tre höjningar. Målet är nu en styrränta någonstans mellan 2,25 procent till 2,50 procent.

Marknadsräntorna

Långa marknadsräntor, statsobligationer, sjönk under året. Räntorna är därför fortfarande på en mycket låg nivå och en statsobligation med förfall i maj 2025 handlades vid årsskiftet på en ränta cirka 0,14 procent. Kortare statsobligationer handlades fortfarande till negativ ränta/avkastning. En räntepiggång gör att obligationspriserna faller och avkastningen blir fortsatt negativ även i det scenariot.

Grafen till vänster visar räntan, avkastningen senaste ett-årsperioden för Statsobligation 1058 med slutförfall i maj 2025. Grafen till höger visar räntan på samma obligation men för den senaste femårsperioden. En investering i denna obligation innebär att man får en årlig avkastning motsvarande 0,14 procent cirka men att man då riskerar att värdet sjunker om räntan stiger något lite eller mycket.

Den svenska börsen SIX PRX

Börserna, uttryckt som SIXPRX³ har för helåret 2018 fallit med 4,41 procent. Som mest, i början på oktober, var börserna upp 12 procent. Därefter föll börserna på bara några månader med cirka 16 procent.

Under den senaste 10-årsperioden har börserna uppvisat en tillväxt på cirka 250 procent och 2018 års nedgång ska ses i det perspektivet.

Svenska börserna SIXPRX 2018

Svenska börserna SIXPRX 2008-2018

Globala aktiemarknader

Kommunens jämförelseindex, MSCI World Total return⁴, uttryckt i kronor, föll med 1,15 procent

New York-börserns 500 största bolag, S&P 500 sjönk med 6,24 procent under 2018 (uttryckt i USD). Från början av oktober föll New York-börserna med drygt 20 procent för att på juldagen stiga med 5 procent!

Liknade utveckling kunde ses i stora europeiska aktier. Indexet EuroSTOXX 50 (Europas 50 största bolag) föll med 10,9 procent under 2018 (uttryckt i EUR) varav den största delen av fallet kom under hösten.

Börserna hämtade sig under januari då stora kursökningar sågs runt omkring i världen.

S&P 500, New Yorkbörserna 2018

EuroSTOXX50 (Europa) 2018

Aktiemarknaderna präglades 2018 av en ökande volatilitet, det vill säga ökade kursrörelser i enskilda aktier. Volatiliteten triggades av den politiska och ekonomiska oron som diskuterades i kommentaren till finansåret 2018.

Förväntningar för 2019

Att räntor rör sig sidledes eller upp är inte en alltför vild gissning. Men att räntorna ska stiga med flera procentenheter är inte särskilt troligt i en avstannande konjunktur. Mer troligt är att så kallade kredit-spreadar, skillnad i ränta mellan en statsobligation och företagsobligationer kommer att variera under året. Börserna är omöjliga att säga om. Den 17 februari är den svenska börserna, SIXPRX upp 11,9 procent.

³ Inklusive fiktiva återinvesteringar av aktieutdelningar, ränta-på-ränta-effekt

⁴ Likt SIXPRX tar Indexet hänsyn till aktieutdelningar som fiktivt återinvesteras

Koncernen

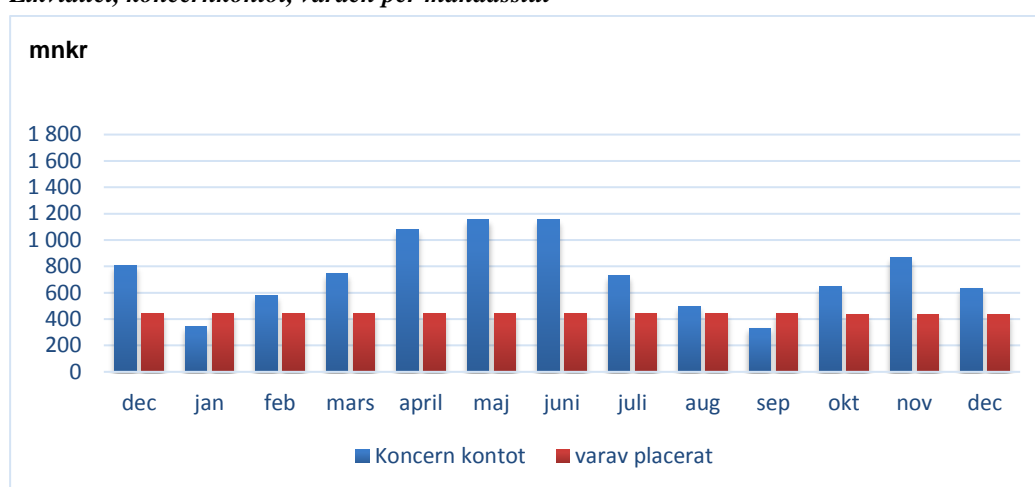
Likviditet

Koncernens likviditet och betalningsreserv är god. Per 31 december 2018 var kommunkoncernens likviditet 636 miljoner kronor varav 434 miljoner kronor placerat i kortfristiga räntebärande tillgångar. Bokfört värde och marknadsvärdet på finansiella placeringar var cirka 438 miljoner kronor. Placeringar går att omsätta till likviditet inom några få bankdagar. Till koncernkontot hör en outnyttjad checkkredit om 900 miljoner kronor.

Även om likviditeten är stabilt positiv varierar den stort mellan enskilda dagar och månader. Lägsta dagssaldo, exklusive placeringar, var 2018 minus 210 miljoner kronor och högsta dagssaldo plus 2 014 miljoner kronor.

Trots stora variationer i den dagliga likviditeten bedöms koncernen fortfarande ha god betalningsberedskap.

Likviditet, koncernkontot, värden per månadsslut

Koncernens lån och borgensåtaganden

Sammanfattning

Koncernens utestående lån per sista december uppgår brutto till cirka 18 183 miljoner kronor. Reducerat för Stadshus ABs förmedling av lån till ResMex och Sankt kors är nettolånevolymen är 17 094 miljoner kronor (+ 1511).

Den aktuella låneskulden är inom ramen för kommunfullmäktiges beslutade låneram om 19 568 miljoner kronor.

Omfattningen av kommunens borgensåtagande, 15 875 miljoner kronor, gentemot koncernbolagens förpliktelser, är även den inom kommunfullmäktiges beslutade borgensram 19 568 miljoner kronor.

Kommuninvest

Kommunen blev medlem i Kommuninvest 2017. Sedan dess har Stångåstaden AB, Lejonfastigheter AB, Stadshus AB och Tekniska verken AB gjort lånetransaktioner om totalt 6 132 miljoner kronor, Mjölby Svartådalens Energis upplåning inkluderad. Kommunen borgar för dessa lån och borgensavgifter tillfaller kommunens finansnetto.

Tabell låneskuld 2018-12-31

Belopp, mnkr	Låneskuld 2018	Låneskuld 2017	Förändring låneskuld	Upplåning i Kommuninvest
Tekniska Verken inkl. MSE	1 994	2 091	-97	382 ⁵
Lejonfastigheter	3 250	3 252	-2	1 050
Stångåstaden	4 475	2 865	1 610	1 400
Sankt Kors	1 019	769	250	0
ResMex	70	70	0	0
Kulturfastigheter	0	0	0	0
Stadshus AB	6 286	6 536	-250	3 300
Summa	17 094	15 583	1 511	6 132

Tabell borgensåtaganden 2018-12-31

Belopp i mnkr	Borgen 2018	Borgen 2017	Förändring borgen
Tekniska verken	775	0	775
Lejonfastigheter	3 250	300	2 950
Stångåstaden	4 475	900	3 575
Sankt Kors*	1 019	769	250
ResMex*	70	70	0
Kulturfastigheter AB	0	0	0
Stadshus AB	6 286	6 536	-250
Summa	15 875	8 575	7 300

* Borgen avser Stadshus ABs förmedlade upplåning

Enligt gällande borgenspolicy tecknar kommunen generellt ingen ny borgen för andra aktörer än helägda bolag. Annan nyteckning kräver särskilt beslut i Kommunfullmäktige.

Koncernens finansforum⁶

Kommunkoncernens gemensamma finansforum har sammanträtt regelbundet under året. På agendan har varit koncerngemensamt upplåningsprogram, bankupphandling, revisionsupphandling, behov av stöd av expertis på finansjuridik, grönt ramverk och diskussion om rating på kommunen istället för på Stadshus AB.

Därutöver har en koncerngemensam arbetsgrupp träffats och inlett arbete med att ta fram ett koncerngemensamt grönt ramverk för upplåning. Ramverket beräknas vara på plats kvartal 1/ 2019.

En annan grupp har gemensamt förberett och genomfört upphandling av revisorer till Stadshuskoncernen. Upphandlingen slutfördes i december 2018.

Kommunen

Borgensåtagande

Borgensåtaganden för koncernbolagens upplåning uppgår till 15 875 miljoner kronor per 2018-12-31. Borgensramen är 19 568 miljoner kronor. Samtliga helägda bolag har nu kommunal borgen på all nyupplåning och refinansiering av gamla förfallna lån. På sikt kommer omfattningen av kommunens borgensåtagande att fortsätta öka och motsvara koncernbolagens totala upplåning.

⁵ Tekniska verken 150 miljoner kronor

⁶ I finansforumet ska kommunens ekonomidirektör och finanschef delta tillsammans med Vd Stångåstaden, Vd Lejonfastigheter, Vd Tekniska verken samt vice Vd Stadshus AB. Finanschefer/finansansvariga i koncernbolagen deltar också.

Likviditet, betalningsberedskap och lånefaciliteter

Kommunens likviditet uppgår till 56 miljoner kronor per 31 december 2018, (2017, 55 miljoner kronor), placeringsportföljer och checkkrediter oräknat.

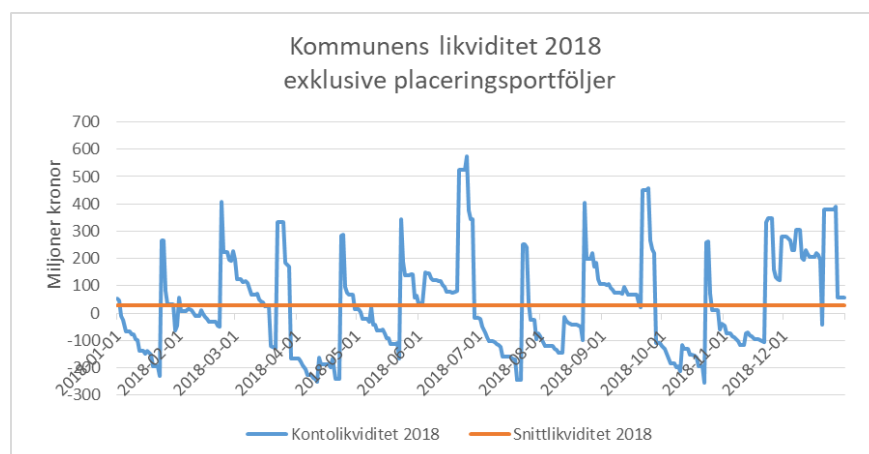
Likviditeten är relativt sett låg. Med hänsyn taget till det rådande negativa ränteläget, tillgängliga kredit- och lånefaciliteter och kända betalningsmönster så är likviditeten ändå väl avvägd.

Utöver bankkontolikviditet kan en mycket stor del av kommunens placeringar omvandlas till likviditet inom två bankdagar.

Kommunens förmåga att fullfölja betalningsförpliktelser som löner, hyror och övriga fakturor beror dels av hur mycket bankkontolikviditet som finns att tillgå vid respektive betalningstillfälle samt vilka övriga likviditetsfaciliteter som finns att tillgå.

Kommunens betalningsberedskap är därför fortsatt god, främst beroende av kommunens del av den upphandlade checkkrediten på koncernvalutakontot, sammanlagt 900 miljoner kronor. Trenden i ett längre perspektiv är att likviditeten är sjunkande vilket behöver beaktas.

Senaste 12-månadersperioden har snittlikviditeten uppgått till 29 miljoner kronor per dag, 2017. Lägsta dagssaldo är -256 miljoner kronor och högsta dagssaldo är 526 miljoner kronor.

Kommunens finansnetto 2018

Finansnettot uppgick till plus 470 miljoner kronor sista december 2018 jämfört med budget 279 miljoner kronor. Det är en positiv avvikelse mot Kommunens finansnetto med plus 191 miljoner kronor.

Den positiva budgetavvikelsen förklaras främst av extraordinära intäkter om 210 miljoner kronor. Vinster har realiserats i den långsiktiga placeringsportföljen i syfte att finansiera flygplatsinvestering. Intäkterna möts av kostnader för flygplatsinvestering den kostnaden ligger utanför finansnettot.

Resterande budgetavvikelse minus 19 miljoner kronor förklaras av att utfallet av borgensintäkter blev något lägre än budgeterat. Det koncerngemensamma upplåningsprogrammet med borgen från Linköpings kommun aktiverades först under senhösten 2018. Borgensintäkterna kommer därför att öka under 2019.

Den andra förklaringsposten är den tillfälliga nedskrivning av den långsiktiga placeringsportföljen som i sig beror på det stora börsfallet i slutet på 2018. När detta skrivs, i februari 2019, så har marknadsvärdena återhämtat sig.

Som kommenterades i delårsrapporten per 31 augusti så är finansnettot mycket beroende av utvecklingen på aktiemarknaderna. För 2019 kommer den delen av finansnettot som genereras av placeringsportföljerna att motsvara avkastningen i placeringsportföljerna fullt ut. Det betyder att det inte är möjligt att planera/budgetera finansnettot på samma sätt som tidigare. Det går inte heller att "spara" avkastning till kommande år som gjorts tidigare i syfte att jämna ut resultaten mellan åren.

Kommunens lån och tillgängliga lånefaciliteter

Lån

Kommunen har inga lån och inga förmedlade lån. I skrivandets stund planeras ingen nyupplåning.

Upplåningsfaciliteter

Kommunens medlemskap i Kommuninvest innebär att kommunen har en lånefacilitet på plats och kan med kort framförhållning ta upp lån hos Kommuninvest.

Kommunen kan också låna via det koncerngemensamma låneprogrammet (kallat MTN, Medium Term Notes) som sattes i höstas.

Kommunen är för närvarande inte deltagare i det koncerngemensamma certifikatprogrammet (kortfristig upplåning) som också sattes upp i höstas. Anledningen är kostnadsskäl då det är förknippat med avgifter till de banker som säljer certifikaten till investerare. Det bedöms vara en onödig kostnad så länge som upplåningsfaciliteten inte är tänkt att användas. Det går med kort varsel att inkludera kommunen i upplåningsprogrammet.

Placeringsportföljerna som möjlig källa till finansiering

Som beskrevs i avsnittet Likviditet så är försäljningar av värdepapper också en möjlig finansieringskälla. En stor del av placeringarna kan omvandlas till likviditet inom ett par bankdagar.

Kommunens placeringar

Gemensamt för samtliga placeringsportföljer

Kommunfullmäktige beslutar om att avsätta medel i olika placeringsportföljer, Kommunstyrelsen beslutar om hur placeringarna ska fördelas i olika tillgångsslag. Kommunstyrelsen beslutar också om en riskinstruktion där begränsningar i finansiella risker, som motpartsrisker, derivatrisker anges.

Portföljkonceptet innebär att avsatta medel inte ingår i kommunens likviditet, undantag är koncernkontots likviditetsplaceringar vilka räknas i koncernlikviditeten. Men portföljernas bokförda resultat, intäkter och kostnader, ingår i kommunens samlade resultat och redovisas under finansnettoposten.

Placeringarnas huvudsakliga syfte är bidra till finansieringen av kommunens budget.

Långsiktiga placeringar

Den långsiktiga placeringsportföljen skapades för att möta 2009 års nya regler avseende avdragsbegränsningar i koncerninterna lån. Vid det tillfället hade kommunen en utlåning till Stadshuskoncernen på 5 450 miljoner kronor. Dessa medel återbetalades och utgör insatskapitalet i den långsiktiga portföljen. Inga nya medel har tillförts sedan dess men räntor, utdelningar har i stor omfattning återinvesterats i portföljen. Under åren 2011, 2012 gjordes uttag om mindre än 100 miljoner kronor och 2018 gjordes ett kapitaluttag från placeringsportföljen, 210 miljoner kronor, som tillfördes kommunens kassa.

Budget och resultatbokförda intäkter

Budget och uppföljning av intäkter	Budget	Resultat	Budgetavvikelse
Långsiktiga placeringar, belopp mnkr	2018	helår 2018	
Borgensavgifter, garantier	35	23	-12
Finansiell intäkt Linköpings Stadshus AB*	119		
Resultatbokförd avkastning finansiella placeringar, räntor utdelningar, vinster, nedskrivningar**	170	377	+207
Summa	324	519	195

*Inklusive Bo-sociala medel, 55 miljoner kronor, från Stångåstaden

** inklusive 210 miljoner kronor i extra uttag för flygplatsinvestering.

Placeringsportföljen

Långsiktiga placeringar har minskat 2018 med 318 miljoner kronor, varav uttag 210, och uppgår till 6 781 miljoner kronor. Placeringarna följer kommunstyrelsens beslutade max- och miniminivåer.

Marknadsvärden och avstämning mot placeringsriktlinjerna, KS 2017-04-18 § 188

Tillgångsslag	Marknadsvärde 2018-12-31 mnkr	Procent av totalportföljen	Min %	Normal %	Max %
Räntebärande inklusive kassa	4 859	71,8	60	64	100
Svenska aktiefonder	853	12,6	0	18	35
Globala aktiefonder	764	11,2	0	9	35
Hedgefonder/Specialfonder	297	4,4	0	9	15
Totalt placeringar	6 773	100,0		100	
Övriga tillgångar					
Upplupna räntor, upplupna fond- rabatter	8				
Totalt tillgångar	6 781				
Uttag 2018	210				

Risk, förändring av marknadsvärde vid förändringar i marknadspriser

Marknadsrörelse	Räntor +1 % eller -1 %	Börsen +20 % eller -20 %
Marknadsvärde, mnkr	-43/+43	+323/-323

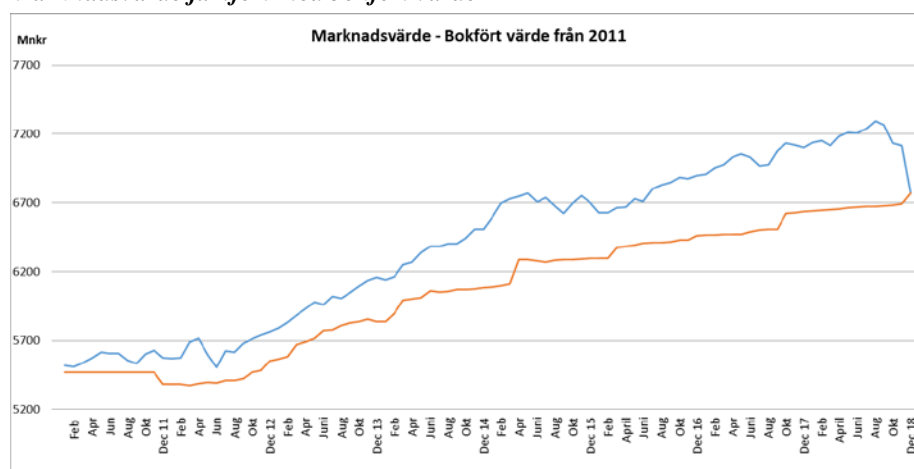
Marknadsrisken portföljen definieras som förändring av marknadsvärdet vid en procentenhets upp/nedgång i marknadsräntorna och en upp- eller nedgång i aktiepriser med 20 procent.

Vid en procentenhets förändring av marknadsräntorna ökar eller minskar portföljvärdet med 43 miljoner kronor.

Vid en börsuppgång/nedgång om 20 procent ökar/minskar portföljens aktiefonder i värde med 323 miljoner kronor. Beräkningen är en förenklad riskanalys då kommunens aktiefonder inte samvarierar fullt ut med aktieindex.

Specialfondernas/hedgefondernas och blandfondernas risk är inte inräknat i ovan då kursen på dessa varken följer börsens- eller marknadsräntornas utveckling.

Marknadsvärde jämfört med bokfört värde

Marknadsvärde och bokfört värde, efter uttag om 210 miljoner kronor, är per 2018-12-31 är 6 781 miljoner kronor. Nytt för 2019 är att marknadsvärdesförändringen ska bokföras över resultat vid minst två tillfällen per år, per 31 augusti och 31 december.

Placeringarnas avkastning 2018

Portföljens bokförda resultat från finansiella placeringar fonder och obligationer är plus 342 miljoner kronor. Avkastningen, värdetillväxten uttryckt i procent, har istället varit negativ.

Tillgångar	Avkastning ⁷ %	Benchmark jämförelse ⁸	Benchmark %	Avvikelse %
Obligationer och kassa ⁹	0,69	OMRX Total Bond*	0,96	-0,30
Medlemskapital Kommuninvest	3,9	OMRX Total Bond	0,96	+2,90
Räntefonder**	-0,3	OMRX Total Bond	0,96	-1,26
Svenska aktiefonder***	-9,2	SIXPRX	-4,41	-4,79
Globala aktiefonder	-1,9	MSCI World TR	-1,15	-0,73
Specialfonder****	-2,2	Statsskuldväxlar + 2 %	1,19	1,19

*Avkastning OMRX Total Bond relaterar till statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer. Varken obligationsportföljen eller räntefonderna har placerat i den kategorin under 2018.

**Räntefondernas avkastning varierar mellan +0,9 procent till -1,4 procent

*** Svenska aktiefondernas avkastning varierar mellan -0,5 procent till -15,8 procent

**** Två specialfonder som innehavda 6 månader är omräknade till årsavkastning, i övrigt oviktat genomsnitt

Pensionsmedelsplaceringar

Kommunen har årligen, från 1997, avsatta medel för att täcka en del av framtida pensionsutbetalningar. Avkastning på avsatta medel avlastar kommunens driftsbudget. Kommunfullmäktige beslutar årligen om nya avsättningar och uttag från pensionsmedelsförvaltning.

2018 har nettouttag, insättningar och uttag, 14 miljoner kronor tagits ut vilka tillförts kommunens kassa.

Budget och resultatbokförda intäkter

Budget och intäkter från pensionsmedelsplaceringar, belopp mnkr	Budget 2018	Resultat helår 2018	Budgetavvikelse
Resultatbokförd avkastning	43	66	+23
Summa	43	66	+23

Den positiva budgetavvikelsen, 23 miljoner kronor, förklaras av att högre vinster i aktiefondförvaltningen har genererats jämfört med vad som har budgeterats. Dessa är av engångskaraktär.

Marknadsvärden och avstämning mot placeringsriktlinjerna, KS 2017-04-18 § 188

Tillgångsslag	Marknadsvärde 2018-12-31, mnkr	Procent av totalportföljen	Min %	Normal %	Max %
Räntebärande inklusive kassa	1 005	57	50	60,0	100
Svenska aktiefonder	474	30	15	25,0	35
Globala aktiefonder	159	9	0	10,0	35
Hedgefonder	60	4	0	5,0	10
Totalt	1 678	100,0		100,0	
Övriga tillgångar¹⁰	2				
Totala tillgångar	1 680				
Uttag 2018	14				

Placeringarna följer de av Kommunstyrelsen beslutade min- och maxnivåerna.

⁷ Avkastning räntefonder, aktiefonder och specialfonder redovisas här som ett o-viktat genomsnitt vilket ger en uppfattning om tillgångsslaget totala bidrag till avkastningen men inte den tidsviktade avkastningen.

⁸ Räntebärande placeringar mäts mot OMRX Total Bond. Indexet speglar avkastningen i statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer. Indexet är inte optimalt i utvärderingen men kommunen vill ha en kontinuitet i uppföljningen och vill kunna följa avkastningen över tid därför förändras inte jämförelseindex särskilt ofta.

⁹ Ränteintäkter i förhållande till genomsnittligt anskaffningsvärde.

¹⁰ Upplupna räntor och intjänade men ännu inte utbetalda rabatter

Risk, förändring av marknadsvärde vid förändringar i marknadspriser

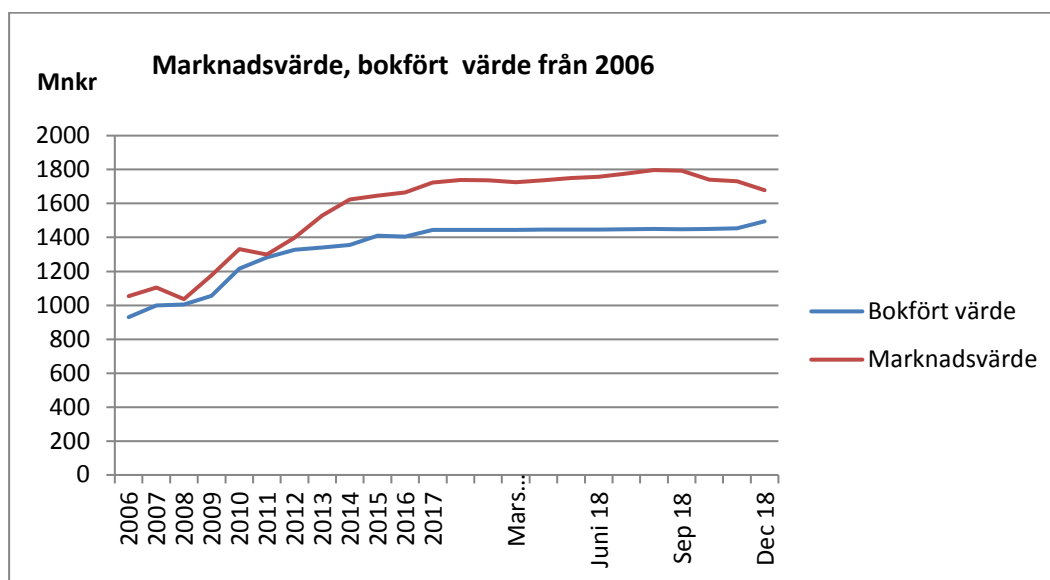
Marknadsrörelse	Räntor +1 % eller -1 %	Börsen +20 % eller -20 %
Marknadsvärde, mnkr	-7/+7	+141/-141

Marknadsrisken definieras på samma sätt som för den långsiktiga placeringsportföljen, ovan.

Marknadsvärde jämfört med bokfört värde

Kommunens pensionsmedelsplaceringar har som ett resultat av börsnedgången, före årligt uttag, minskat med cirka 30 miljoner kronor. Marknadsvärdet uppgår till 1 680 miljoner kronor. Nya bokföringsregler 2019 innebär att övervärdet kommer att bokas som en vinst i resultaträkningen

Tillgångar	Avkastning %	Benchmark/ jämförelse	Benchmark %	Avvikelse %
Obligationer	0,08 ¹¹	OMRX Total Bond	0,96	-0,88
Räntefonder	-0,97	OMRX Total Bond	0,96	-1,93
Svenska aktiefonder	-4,91	SIXPRX	-4,41	-0,50
Globala aktiefonder	-1,37	OMRX Total Bond	-1,15	-0,22
Specialfonder	-3,2	Statsskuldväxlar + 2 %	1,19	-5,1

Marknadsvärdet per 2018-12-31 var 1 680 miljoner kronor, efter uttag om 14 miljoner kronor.

Placering av koncernvalutakontots likviditet

Kommunen och kommunens bolag samlar koncernens samlade likviditet på ett bankkonto, koncernvalutakonto, KVK. Kommunens finansfunktion ansvarar för att placera en del av koncernvalutakontots likviditet i kortfristiga räntebärande placeringar med låg kredit- och ränterisk. Kommunen står för hela risken i placeringarna och därför tillfaller hela avkastningen kommunens finansnetto.

KVK-portföljen är för närvarande den näst minsta av kommunens placeringsportföljer. Aktuellt marknadsvärde 2018-12-31 uppgår till cirka 438 miljoner kronor. Bokfört värde är också 438 miljoner kronor.

Marknadsvärde, genomsnittlig räntebindningstid och risk

Marknadsvärde mnkr	Räntebindningstid, dagar	Ränterisk mnkr
438	367	4,2

Placeringsportföljen ska normalt ha en genomsnittlig räntebindningstid på 30 – 270 dagar. Den faktiska räntebindningstiden är något längre än målet. Ränterisken vid 1 procent uppgång i marknadsräntorna uppgår till -4,2 miljoner kronor.

¹¹ Ränteintäkter i relation till genomsnittligt placerat kapital

Övriga obligationsplaceringar

Portföljen övriga obligationsplaceringar är den minsta av kommunens placeringsportföljer. Placerat belopp utgör cirka 215 miljoner kronor och marknadsvärdet är också cirka 215 miljoner kronor. Portföljen skapades ursprungligen genom att kommunen sålde tomträtter och bortfallet av tomträttsintäkter skulle ersättas av finansiella intäkter genom att medlen från försäljningarna placerades i obligationsmarknaden, ursprungligen i statsobligationer.

Idag har portföljen två långsiktiga ändamål

- 1) att generera avkastning och bidra till kommunens budget
- 2) att utgöra en likviditetsreserv

Dagens ränteläge, januari 2019, är betydligt lägre jämfört med ränteläget när portföljen skapades. Statspapper ger idag negativ eller mycket låg avkastning samtidigt som att risken, ränterisken i dessa placeringar är lika stor nu som när portföljen skapades. Portföljens räntebindningstid hålls medvetet låg och förvaltningen fokuserar just nu på att bevara kapitalet.

Så länge nuvarande ränteläge består kan portföljen inte förväntas leverera något betydande tillskott till finansnettot, det gäller även om portföljen skulle ha mycket längre räntebindningstid och mycket högre ränterisk.

Marknadsvärde, genomsnittlig räntebindningstid och risk

Marknadsvärde mnkr	Räntebindningstid, dagar	Ränterisk mnkr
215	356	2,5

Den genomsnittliga räntebindningstiden inklusive kassa är cirka ett år och ränterisken uppgår till 2,5 miljoner kronor vid en förändring av marknadsräntorna med 1 procentenhet. Räntebärande placeringar utgör 100 procent av placeringarna och ingen aktieexponering finns i portföljen.

Derivat och ränteswappar

Enligt finansreglerna ska kommunens använda derivat i syfte att uppnå önskad riskexponering på ett kostnadseffektivt sätt.

Kommunen har, i den långsiktiga placeringsportföljen, två ränteswappar. Swapparna syftar till att räntesäkra avkastningen i två obligationsinvesteringar (Mjölby Svartådalen emittent) När värdet på obligationerna minskar stiger värdet i ränteswapparna och vice versa. I övrigt finns inga derivatexponering i kommunens placeringsportföljer.

Valutaexponering

Kommunen har inga valutapositioner och därmed ingen valutarisk.

Placeringsportföljerna placerar en del av kapitalet i kategorin globala aktiefonder, det vill säga, fonder som köper aktier noterade på en börs utanför Sverige och som handlas i annan valuta än i svenska kronor. Placeringar i globala aktier medför därför en exponering mot andra valutor. Den omständigheten beaktas vid val av strategisk portföljkomposition det vill säga hur stor andel globala aktier som portföljen ska innehålla.

Generellt gäller att förekomsten av globala aktier i en blandad portfölj ökar diversifieringen och minskar risken, variationen i avkastning. Minskad risk betyder att avkastningen blir mer stabil, den varierar mindre än avkastningen i en portfölj med större risk till exempel den svenska börsen. Konsekvent gäller att minskad risk också ger en lägre avkastning, i ett långsiktigt perspektiv.

Ordlista

Bokfört värde

Lägsta värde av anskaffningsvärde eller marknadsvärde

Anskaffningsvärde

Vad tillgångarna har anskaffats till för värde, köpeskilling

Marknadsvärde

Fiktivt värde vad tillgångarna skulle kunna säljas för vid värderingstillfälle

Övervärde

Skillnad mellan marknadsvärde och bokfört värde, orealiserad vinst

Duration

Genomsnittlig löptid på samtliga kassaflöden i en obligation

STIBOR

Stockholm Interbank Offered Rate är en daglig referensränta som beräknas som ett aritmetiskt medelvärde av de räntor som bankerna SEB, Nordea, Svenska Handelsbanken, Swedbank och Danske Bank ställer till varandra för utlåning i svenska kronor.